

metulj itd. Tako smo že čuli, da beseda herna je pomenila v sabinskem jeziku: pečino (*Servius ad Aen. VII. 684*); ker pa ste besedi goreti in gora iz ene korenike, tako ste si tudi hereti in herna v sorodnosti in ste dobile izvirni svoj pojem Živata-vega častja, katero božanstvo je bilo enako božanstvu ognja (gorenja) in gor *).

Kteri evropski jezik ima koreniko za italskega Herkula razun slavjanskega? Jezikoslovci povejte nam. Tako že beseda kaže, da je Herkul bilo božanstvo herenja — horenja — gorenja — lučno — solčno božanstvo. (Dalje sledi.)

Drobtinca iz slovenske slovnice.

Ker slovenski jezik na vse strani napreduje, je treba, da se ravnamo v vsih rečeh po pravilih, duhu narodskemu ugodnih.

Sledeči nemški izrek:

„Wenn man im Herbst die falben Bäume ansieht, die vor Kurzem noch so herrlich grünt, so wird man gewöhnlich von einer gewissen Wehmuth befallen, ohne sich deren Grund erklären zu können; — denkt man jedoch darüber nach, so wird man sich bald überzeugen, dass sie aus der Erinnerung an die eigene Vergänglichkeit entspringt“, —

bi marsikteri slovenski pisatelj na priliko (tù ne gré za posamne besede, timoč za red, po katerem sledi ena za drugo) prestavil takole:

„Kadar človek na jesen rumenkasto drevje pogleda, katero je malo popred še tako čvrsto zelenelo, ga navadno neka otožnost obhaja, brez da bi za njen vzrok vedel; — ako pa o tem pomisli, se bode kmalo prepričal, da ta otožnost odtod izvira, ker se svoje lastne minljivosti spomni.“

Ali če, prosti vsake prevzetnosti, hočemo večini podvreči se, našli bomo, da tako ni vse prav; zakaj Hervat ali Serb, Čeh, Poljak in Rus bi v omenjenem odstavku besede drugače postavili.

Za dokaz in izgled naj sledi tù dotična prestava v hervaškem in českem narečju. Prejel sem jo od zvedenih mož.

Po hervaško: „Kad čoviek u jesen pogleda požutiela derva, koja su se još prie mala tako krasno zelenila: obuzima ga navadno nieka tuga, o kojoj si neznat dat razloga; nu razmišljajući o tom, osviedočiti će se do mala, da mu tuga ta izvira odtuda, što se sietja vlastite svoje prošastnosti.“

Po česko: „Když pohledneme na podzimna sežloutlé stromy, kteréž nedávno ještě pěkně se zelenaly, podá na nás obyčejně tesknost, jejíž příčiny neumíme sobě vysvětliti; — však když o tom přemýšlíme, přesvědčíme se brzo, že tesknost tato pochází jediné z připomenutí, že jsme sami pomíjející.“ (Ravno po tem redu sledé besede v poljski in ruski prestavi).

Po slovensko bode torej najberžeje bolje tako:

„Kadar človek na jesen pogleda rumenkasto drevje, katero je malo popred še tako čvrsto zelenelo, obhaja ga navadno neka otožnost, in on sam si ne vé povedati, zakaj; — ali če nekoliko pomisli, uveril se bode kmalo, da ta otožnost njegova izvira odtod, ker se spomni, da je tudi on minljiv.“

Pravila iz tega posnete (da ne omenim čisto neslavjanskega „brez da“, kterega se je večidel lahko ogniti) so sledeče:

1) samostavno imé, ali kar imé namestuje, in pa oziravno zaimé morate neposrednje skupej stati, da sme razun vejice (coma) samo kak predlog, kak od imena zavisen rodivnik, in k večjemu za imenom postavljeni prilog vmes biti, nikdar pa ne glagol. (To pravilo velja razun vseh slavjanskih tudi v taljanskem in francoskem jeziku, in povišuje zelo razumljivost stavka).

2) Okrajšane osebno zaimena: me, te, ne, ga itd. ne smejo nobenega stavka začeti. Ravno tako se v družih slavjanskih narečjih nikjer ne najde, da bi se kak stavek začel s pomočnim glagolom: sim, si, je, — na priliko ne: sim ga vidil, temoč vidil sim ga. (Tega pravila se je tudi rajni Verbovec deržal, samo da ne dosledno).

Prevdarite vse, dobrega poprimite se! Cigale.

Kratkočasnice.

— En kmet je že veliko dnarja izdajal za svojega sina, ki je veliko let v šolo hodil, pa se ni nič naučil. „Oh, koliko krav — zdihne žalostni oče — me že košta sam ta osel!“

— „Jurče!“ kliče oče svojega sina. Jurče se oglasi: „kaj?“ Oče: „kje pa si?“ Jurče: „pod streho“. Oče: „kaj pa delaš?“ Jurče: „nič“. Oče: „kje pa je brat tvoj?“ Jurče: „tudi tukaj“. Oče: „kaj pa on dela?“ Jurče: „meni pomaga“.

Novičar iz slavenskih krajev.

Iz Siska 4. okt. Fr. B. Bral sim v 79. listu „Novic“, da v Terstu žitna kupčija zaostaja, povém vam, da tudi pri nas nič boljši ni. Poldrugi mesec bo, kar so zadnji parobrodi in ladje z žitom k nam prišli; perve dni septembra so odrinili trije od Zemuna prek Sisku, pa eden za drugim so opesali na premajhni vodi. Tergovina naša je pa to nadlogo kmalo prerajtala in je ceno žita od tedna do tedna počasi dražila, kakor so se zaloge v magazinih pomanjševale. Tako delječ je prišlo, da so Ljubljancani staro pšenico — ktere pač malo imamo — že po 5 fl. do 5 fl. 20 kr. plačevali in da koruze danas spod 3 fl. ni kupiti. Na lanski ječmen so nam olarji in kupci iz mnogih krajev tudi dobro ceno dovolili, zadnja je bila 2 fl. 30 kr. do 2 fl. 36 kr., ker ga je pomanjkalo, velja sedaj 2 fl. 40 kr. Oves (zob), kterega so graničarji okoli Siska dovelj pridelali, ima še navadno ceno od 1 fl. 40 do 1 fl. 50 kr. vagan.

Pisma iz Banata od srednje letine ondi govoré, zastran dobrote zita pa zlo tožijo v primeri z lansko debelostjo zerna. Kupca je pa le vendar toliko doli, da eden drugega draži. Samo za oves malo poprašujejo, zatorej ga kmetje ponujajo po niski ceni in na dobro mero, ker ga niso še nikdar toliko in tako lepega pridelali.

Okoli nas terganje v vinogradih živo opravljajo, in zraven tergatve mnogo obrajtana slivovka iz ketlov kaplja. Obe pijači ste tukaj verlo čislane, — ktera bo pa letos boljši in bolj za kupčijo, Vam bom drugo pot naznanil. Z Bogom!

Iz Krajna 9. oktobra. L. Z veseljem naznanjamo, da naš slavní roják profesor Anton Hajne, ki je nedavnej na Dunaji umerl, tudi v zadnjih urah svojega življenja ni pozabil rojstnega kraja. Oporočil je namreč 400 fl. Krajnskemu mestu, da se iz tega dnarja nov vodnjak (štirna) napravi. Rajniki je dobro poznal potrebo vode v visocem Krajnu, in si je s tem darom lep spominek v svojem rojstnem kraju postavil. Napravili bomo menda ta vodnjak na zgornjem kraju mesta za Skurtom, in ga imenovali njemu v spomin „Hajnetovo štirno“.

Iz Ljubljane. Že večkrat smo omenili z zasluženo pohvalo častitega odbornika krajske kmetijske družbe

*) Koliko pretehtovanja je bilo treba, da so geologi do vulkaniške theorie prišli, in kako blizo je bila starim narodom! Gora in goreti — kako naravna sta oba pojema (Begriffe)! Kdo nam bode enkrat filozofio slavenskega jezika spisal? Pis.